

רישום ילדים

תקנה 12 לתקנות הכניסה לישראל קובעת:

"ילד שנולד בישראל... יהיה מעמדו בישראל כמעמד הוריו; לא היה להוריו מעמד אחד, יקבל הילד את המעמד של אביו או אפוטרופסו זולת אם ההורה השני מתנגד בכתב לכך; התנגד ההורה השני, יקבל הילד את המעמד של אחד מהוריו, כפי שיקבע השר."

תנאי מרכזי לרישום ילד במשרד הפנים הוא שהילד נולד בישראל. כאשר האב הוא תושב, נרשם הילד באופן מיידי. הבעייה מתעוררת כשהילד נולד לאם תושבת מזרח ירושלים ולאב שאינו תושב. במקרה כזה, המדיניות המוצהרת של משרד הפנים היא לרשום את הילד אם האב לא מתנגד ואם מוכח שהוא והילד מתגוררים בירושלים.

כשהילד נולד מחוץ לישראל, על הוריו להגיש עברו בקשה לאיחוד משפחות, הכרוכה בתשלום ובהמתנה ממושכת. זאת גם אם שני ההורים הינם תושבי ירושלים.

כמו בנושאים אחרים, גם בעניין רישום ילדים פועל משרד הפנים לפי נהלים שהפונים אינם מודעים להם.

כך, למשל, נדרשים פלסטינים הפונים למשרד הפנים לצורך רישום ילד להוכיח כי "מרכז חייהם" נמצא בירושלים. עם זאת, נראה כי לגבי רישום ילדים מופעל קריטריון מחמיר עוד יותר בנוגע להוכחת "מרכז חיים". בעקבות פניות של **המוקד להגנת הפרט** למשרד הפנים לצורך רישום ילדים של נשים תושבות ירושלים, הגיעה תשובה סטנדרטית לפיה אושר רישום הילד, בהתבסס על ההנחה ש"מיוני 1967 ועד היום, היא או הוריה מקום המגורים הקבוע היה והינו באותו חלק של שכונה או אזור הנמצא בתחום ירושלים".⁵⁰ כמו כן נדרשו נשים שרישום ילדיהן אושר, לחתום בעת הרישום על הצהרה כי הן חיות בירושלים מאז יום נישואיהן.

אי-בהירות נוספת קשורה לדרך הדיון בבקשה. ב-1994, כשונתה המדיניות בנושא איחוד המשפחות, נדרש כי רישום הילדים ייעשה יחד עם בקשת איחוד המשפחות לאביהם. דרישה זו היא בעייתית, שכן בעוד שלגבי האב נשקלים שיקולי ביטחון, הרי ששיקולים אלה אינם רלוונטיים לילדיו. בנוסף, הדיון בבקשת איחוד משפחות אורך זמן רב, ועד למתן ההחלטה אין הילדים יכולים לקבל מספר זהות ותעודת לידה הדרושים להם לצורך קבלת שירותים שונים. בינואר '96 הכריז משרד הפנים כי ידון בבקשות בנפרד, אולם בפועל לא מיושמת מדיניות זו. נשים רבות הפונות למשרד הפנים כדי לרשום את ילדיהן, נדרשות לצרף את בקשתן לבקשת איחוד המשפחות עבור בעליהן.

לפי נתונים של "רופאים לזכויות אדם", ישנם כיום כ-10,000 ילדים שאינם רשומים במשרד הפנים. כל עוד הילד אינו רשום, הוא לא מקבל מספר תעודת זהות ואינו מוכר כתושב העיר על-ידי הרשויות. למרות שלפי החוק, אם האם הוכרה כתושבת על-ידי הביטוח הלאומי ילדיה זכאים לקצבאות ולביטוח בריאות גם אם הם לא רשומים, ברוב המקרים אין הילדים זוכים לטיפול רפואי.

50. מכתב למוקד להגנת הפרט מאהרון לוזון, מנהל לשכת מינהל האוכלוסין במזרח ירושלים, מיום 30.10.96.